

Kdo so Slovani?

Zdaj, ko se je megla o Slovanih iz prejšnjega stoletja vsaj za silo razkadila, in smo se na koncu celo osamosvojili, lahko začnemo Slovenci malo bolj samostojno razmišljati, kdo pravzaprav smo, kam spadamo.

Na prelomu v 19. stoletje zgolj za politične potrebe izmišljeno ime Slovani (Josef Dobrovský, 1753-1829), potem pa dokončno uveljavljeno na Slovanskem kongresu v Pragi 1848, se namreč ni prijelo niti pri enem od »jugoslovenskih« narodov, niti pri Rusih ali Bolgarih, kaj šele kje drugje po širni Evropi ali po svetu sploh.

Nekateri slovenski akademski zgodovinarji pa še vedno vztrajajo na Slovanih in po njih seveda obvezno vsa naša šolska pamet ter skoraj vsi današnji Slovenke in Slovenci, ki so to modrost slišali v učilnah zidanih dvajsetega stoletja. Čeprav so nekdanji ugledni znanstveniki, kot na primer Milko Kos in Bogo Grafenauer, v zgodnjem srednjem veku pisali tudi o Slovenih pod Triglavom, po svetu pa podobno vsa zgodovinska srenja od antičnih Ptolemaja in Prokopija prav do sodobnih politično neobremenjenih strokovnih razprav, se naši držijo Slovanov kot pijan plota.

Če verjamete, da so slovenski staroselci v prvem tisočletju našega štetja govorili slovensko (СЛОВѢНСКЪ ЯЗЫКЪ, slověnsk jazik) in tako tudi pisali (Brižinski spomeniki), potem najbrž ne dvomite, da so bili to Slověni.

V drugem stoletju prvega tisočletja je starogrški učenjak in zemljepisec Klavdij Ptolemaj opisoval Suovéne (Σουοβηνοί), pomemben bizantinski pisec Prokopij iz Cezareje, glavni in zadnji vodilni zgodovinar antičnega časa, pa je sredi šestega stoletja poročal v grščini o Sklavenih (Σκλάβηνοι), ker so se mu prebivalci, povsem verjetno zaradi akanja (izgovarjanja nepoudarjenega glasu -o- kot -a-), tako predstavljali. Akanje je med Slovenci, v številnih narečjih, zlasti v dolnjščini, še danes prisotno. Najbolj ustrezen prevod za srednjeveške Sklavene je torej Sloveni, nikakor pa Slovani.

Slaveni (Sclaveni), krajše Slavi, so se potem uveljavili tudi med latinskimi zapisovalci (Jordanes, Pavel Diakon in drugi). Tako so postali splošno uporabljeno ime za vse, ki so se v srednji in vzhodni Evropi sporazumevali v podobnem (slověnskem) jeziku, čeprav se razen Slověnov (današnjih Slovencev in Slovakov) nobeno drugo danes poznano ljudstvo ni nikoli predstavljalo s tem imenom.

Po imenih prebivalcev so dobile imena tudi pokrajine: regnum Sklaborum, regio Sclavinorum, Sclavinia, Sclauonia in podobno. V vseh primerih ta poimenovanja pomenijo slovenske dežele.

S slovanščino je zavdana tudi stara (cerkvena) slovenščina. Pravzaprav samo pri Poljaki, Ukrajinci, in, kako ironično – pri Slovenci, ki edini v vsem vesolju razglašajo staro cerkveno slovanščino za ne vem čigav jezik. Saj takrat niti izmišljenih Slovanov ni bilo. Vsi imajo sicer popolnoma razločno zapisano, da gre za СЛОВѢНСКЪ ЯЗЫКЪ (slověnsk jazik), pa ga vseeno opisujejo kot (staro)slavenskega, kar po

Prokopijevem zapisu Slovenov niti ne bi bilo tako hudo narobe. Poleg tudi nekaj častnih izjem, ki govorijo o stari slovenščini: Srbi, Makedonci, Slovaki in Čehi, mislijo pa seveda na slavenski jezik.

Angleži in Američani pa tudi Grki in Latini pišejo o stari cerkveni slavonščini (Old Church Slavonic, Αρχαία εκκλησιαστική σλαβονική γλώσσα, Lingua Slavonica ecclesiastica antiqua), ter tako potrjujejo trditve naših največjih jezikoslovcev Jerneja Kopitarja (1780-1840) in Franca Miklošiča (1813-1891), da je СЛОВѢНСКЪ ЯЗЫКЪ doma v stari slovenski Slauoniji (Spodnja Panonija), kjer sta v slovenščini učila pravo vero solunska brata Konstantin in Metod.

Pri vsej tej slovanski pravljici še vedno ni do konca dorečeno poreklo Ukrajincev, Bolgarov, Rusov, pa tudi Srbov in Hrvatov ne. Stapljanje s staroselskimi Slověni po prihodu na današnja ozemlja sicer vsi, čeprav malce sramežljivo, javno priznavajo; vendar bo zadnjo besedo najbrž reklo hitro napredujoče DNK rodoslovje. Počakajmo.

Zato naj vsak, ki bi rad pisal ali govoril o Slavenih, še nedvoumno razloži, na katere Slovene je mislil, če ne morda na Čehi, Ruse, Poljake ali Ukrajince? V vsakem primeru pa je, razen kot zgodovinska posebnost, uporaba imena Slovani popolnoma neupravičena.